

Pro Typographia verseny 2011

Dr. Garáné Bardóczy Irén

A Nyomda- és Papíripari Szövetség által meghirdetett Pro Typographia verseny a 2011-es évben is lezajlott. Az előző évek hagyományainak megfelelően a beküldött pályaművek minősítését a Szövetség által felkért héttagú zsűri végezte május utolsó napjaiban.

A rangos szakmai versenyre 22 pályázó 13 kategóriában 118 pályaművet küldött, tartott érdeemesnek a megmérettetésre.

Minden pályaművet három zsűritag egymástól függetlenül értékelt, az 1-től 10-ig terjedő értékelő skálán rangsorolt osztályzattal látott el. A három zsűritag által egyazon nyomdatermékre adott osztályzatok matematikai átlaga képezte egy konkrét termék értékelési szintjét, és sorolta be az adott kategóriában nevezett pályaművek preferencia-rangsorába. A magasan kvalifikált, 9,8 átlagérték feletti pályaműveket a zsűri értékelési rangsorba állította, ismételten átnézte, újraértékelte a lényegi vizsgálati szempontok összehasonlításával, és nyílt szavazással ítélte oda az arany, ezüst és bronz fokozattal fémjelzett díjakat, és döntött arról, hogy mely minősítési szint kiadását javasolja két termék között megosztva, illetőleg mely minősítési szint kiadását nem javasolja megfelelő indokok alapján. A zsűri javaslatot tett továbbá a különdíjjal jutalmazott termékekre vonatkozóan is.

Az értékelési szempontok között a szakmai, technológiai minősítés élvezett elsőbbséget, figyelemmel arra a tényre, hogy a Pro Typographia verseny elsősorban a nyomdák produktumainak megmérettetése. Az esztétikai élmény, mint látvány, a figyelemfelkeltés alapvető eleme, az összhatás megítélésében játszott szerepet, amely az értékelési szempontok között a technológiai elemek mellett „csak” egy vizsgálati szempontként kapott helyet.

A Nyomda- és Papíripari Szövetség a 2011. évi Pro Typographia verseny díjátadó ünnepségét a november hónapban megrendezésre ke-

rülő Printexpo keretében tartja meg, és adja át az elismeréseket a díjazott nyomdáknak.

A továbbiakban a zsűri néhány hasznos észrevételét tesszük közzé kizárólag építő szándékkal, és mint a leggyakrabban észlelt, figyelemre méltó és tanulságul szolgáló jelenségeket említjük meg.

Jó volt látni a kreativitás és a magas színvonalon megvalósuló nyomdai kivitelezés harmóniáját a Különleges nyomtatványok és az Akcidens termékek körében. Stabilizálódni látszik az egyenletes, magas színvonalú nyomásminőség, különösen a színes nyomdatermékek körében. Ugyanez elmondható az egyszínes (fekete) termékek vonatkozásában is azzal a kritikai felhanggal, hogy ezeknél a termékeknel az egyenletes nyomtatás inkább a szürkébe hajlik, és nem a karakteres feketébe.

A nyomdatermékek esztétikai megjelenésének összhatását tekintve a pályaművek jelentős részénél volt kritika tárgya, hogy a kifogástalan minőségben kinyomtatott termék értékelési szintjét az igénytelen, esztétikai, tipográfiai hibáktól hemzsegő formakészítés rontja, a grafikai tervek között több olyannal is találkoztunk, amelyek a minimális nyomdai ismeret meglétét is megkérdőjelezzik. Kiemelném, hogy előszeregettel alkalmazzák az átfutó képeket válogatás nélkül. Arcokat, feliratokat törnek meg úgy, hogy a kötészeti feldolgozás felületigényét nem veszik figyelembe, amely torz, kép- és betűhiányos átfutásokat eredményez.

Több esetben találkoztunk papírnyomtatás-problémákkal, elsősorban a műnyomó papírra nyomtatott termékeknel. Eddig nem tapasztalt, negatív jelenségeként lépett be több, műnyomó papírra nyomtatott könyvtest teljes felületű, nagymértékű hullámosodása, amely a papírbeszállítók és a nyomdák között technológiai konzultációt és az új eljárásokhoz és technológiai igényekhez való alkalmazkodást igényelne a beszállítói oldalról, annak érdekében, hogy a nyomtatási technológia és a nyomathordozó

között a harmónia helyreálljon, a nyomatminőség ne károsodjon és a papír hullámosodását meg lehessen szüntetni.

Több pályaműnél is előfordult, hogy a könyv előzőkét teletónussal nyomtatott műnyomó papírra tervezték. A technológiailag kifogástalan nyomatminőséggel sem volt elkerülhető egy meglehetősen durva esztétikai hiba, nevezetesen az előzők belső hajtogatási élei kitörtek, fehér szaggatott csíkként jelentek meg az amúgy sötét tónusú nyomaton. Ez a kellő szakmai ismeret hiányát tükröző, a kiadó kompetenciájába tartozó „melléfogás” a szakmai minimum témakörébe tartozó ismeretanyag, amely egy egyébként kiváló, gondos nyomdai kivitelezéssel előállított termék „leminősítését” eredményezte.

A könyvkötészeti kivitelezés értékelése is felvetett több minőségi problémát, amelyeket bővebb kommentár nélkül sorolok fel:

- ♦ dombornyomásos tábla belső oldalát az előzők alatt nem egyenlítették ki, a felragasztott előzők felfekvése üreges, ráncos, minőségileg nem elfogadható;
- ♦ hajtogatási pontatlanságok;
- ♦ cérnafűzésnél kráteres fűzés, a ragasztó az ívközépre befolyik, szétterül;
- ♦ cérnafűzésnél átfutó sötét tónusú képet fehér fűzőcérna „díszít”;
- ♦ ragasztóköttött termékeknél az első lapok több esetben kihullottak;
- ♦ hullámos előzők is előfordult a pályaművek között;
- ♦ irkafűzőtt termékeknél a fűzőkacsok nincsenek lesimítva, balesetveszélyesen elállnak.

Az előzőekben leírtak összegzéseként megállapítható, hogy a nyomtatás magas minőségi színvonalra a pályaművek túlnyomó többségében megmutatkozik, ami a minőséget differenciáló tényező, az a formakészítés és a könyvkötészeti feldolgozás technológiai fázisaiban mutatkozik meg.

Nagyon hatékonyan működött valamikor a kiadói, ill. formakészítő szektorban egy ún. nyomdatechnológiai szakmai minimum képzés, amely sikerrel vezette a tervezőket a nyomdai fázisban kifogástalanul kivitelezhető grafikai tervek megálmodásához. Nem szolgálna az esztétikai értékek, az összhatás hátrányára, ha valamilyen szinten, valamilyen formában ez a szakmai minimum képzés a tervezők, formakészítéssel foglalkozó stúdiók és kiadók körében ismét az érdeklődés középpontjába kerülhetne.

Bízunk abban, hogy az elkövetkező években a még „gyengélkedő” szakmai és technológiai területeken is forradalmi változás következik be, megteremtődik valamennyi, a nyomdatermék esztétikai és szakmai értékét meghatározó fázis magas szintű harmóniája. Örömteli várakozással tekintünk az előzőekben vázolt hiányosságok megszüntetését szolgáló, vágyva várt, remélhetőleg bekövetkező kedvező változások elé, amely reményeink szerint tovább fogja nehezíteni a Pro Typographia verseny döntéseinek értékelését, a sok legjobb nyomdatermék közül a legeslegjobb kiválasztásának felelősségteljes munkáját.

SHIZON

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

Cím: 1048 Budapest, Székpatak utca 20.
Telefon: +36 30 396 7410, +36 1 230 9417
e-mail: shizon.kft@chello.hu, web: www.shizon.hu